

Published under EUCOM Civil Affairs
Division Authorization Number UNDF 234
Responsible Publisher: JUOZAS VITENAS
Responsible Printer: Haas & Cie., Augsburg
Circulation: 16000

Leid.-vyr. red. - J. VITENAS, Liter. ir kult.
tūr. sk. red. - A. GRAŽIUNAS, Inform. sk.
red. - V. ROCEVICIUS.

Redakcija ir administracija: (13b) Augsburg-
Hochfeld, Baltic DP Camp.
Min. sąsk. Bayerische Vereinsbank, Filiale
Augsburg, Nr. 23072
Šio Nr. kaina 15 Pf.

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

IŠEINA ANTRADIENIAIS, KETVIRTADIENIAIS IR SEŠTADIENIAIS

21 (216)

AUGSBURGAS, ketvirtadienis, 1949 m. vasario 24 d.

V METAI

Planuojama Atlanto armija

UŽ ATLANTO PAKTO PEČIŲ STOVĖ AMERIKA. EISENHOVERIS PLANUOS EUROPOS GYNYBĄ. AUSTRIJA NORI PRISIDĖTI PRIE PAKTO. RUOSIAMASI VIDURŽEMIO PAKTUL.

Vašingtonas. Iš informuotų šaltinių pranešama, jog planuojama Šiaurės Atlanto paktą tekstas suinteresuotoms valstybėms turėjo būti įteiktas vasario 19 d. Prieš tai Ačesonas turėjo pasitarimus su D. Britanijos, Kanados, Prancūzijos ir Beneluxo kraštų pasiuntiniais. Kitas Ačesonas pasitarimas su pasiuntiniais turi įvykti šią savaitę, kai tik pasiuntiniai gaus naujų pareidymų iš savo vyriausybės.

JAV senato užsienio komisijos pirmininkas sen. Connally vasario 20 d. pareiškė, kad pagrindinė Šiaurės Atlanto paktą reikšmė glūdi tame, jog JAV kongresas be jokio rezervų stovi už jo pečį.

„New York Times“ neseniai pareiškė, jog Dean Ačesonas signatarinėms valstybėms pasiūlė sukurti Atlanto armiją, kuri gintų paktą pasirašiusių valstybių interesus. Anot Ačesonos šį Atlanto armiją būtų įgyvendinamas seniai planuojamos tarptautinės kariuomenės, kuri, reikalaujant esant, taikiai išsaugotų galėtų griebtis realių jėgų būdų. Ši armija priklausytų numatomai įkurta Atlanto Tarybai. Šitoje Taryboje kiekviena dalyvaujanti valstybė turės veto teisę. UP iš Londono praneša, jog vyriausią Europos apginklavimo ir gynybos vadovybę yra planuojama perduoti kuriam nors Amerikos generolui. JAV sluoksniuose daugiausiai kalbama apie gen. Dwight Eisenhowerio kandidatūrą.

Iš kitos pusės pranešama, jog Atlanto paktą pasitarimų tarp kongreso ir užs. reik. ministerijos kritiškas taškas peržengtas. Dean Ačesonas esąs įgaliotas vesti pasitarimus su paktą nesidominčiomis valstybėmis. Ryšium su tuo laukiama, jog paktas bus pasirašytas kovo mėn. vidury. Manoma, jog paskutiniu momentu į paktą

įsijungs be Norvegijos dar Danija, Portugalija, Islandija ir Italija.

Neaiškumų kyla ir dėl Austrijos dalyvavimo. Užs. reik. ministerijai artimas „Die Presse“ rašo, jog Austrijos įsijungimas į Atlanto paktą bus vykdomas kiek galint greitai.

Politiiniuose sluoksniuose vis daugiau kalbama apie Viduržemio paktą kūrimą. Spėjama, jog Graikijos užs. reik. min. Tsaldaris savo pasikalbėjimuose su Bevinu ir Sumanu šį klausimą iškėlė. Turkija šiuo planu taip pat susidomėjusi. Anglija tačiau laikosi nuomonės, jog Viduržemio paktas tegali būti pradėtas svarstyti tik po Atlanto paktą pasirašymo. Šitokiam paktui priklausytų Anglija, Prancūzija, Italija, Egiptas, Libanasas ir Turkija. Svarstyti šis taip pat būtų ir Izraelio bei Ispanijos dalyvavimas.

Sovietai stiprina pasienį

Londonas. „Sunday Chronicle“ iš Londono patikimų šaltinių praneša, jog nuo sausio 13 d. sovietai pradėjo žymius savo karinių pajėgų sustiprinimus suomių pasienyje.

Laikraštis mano, jog šie sovietų pasirušimai turi ryšio su Skandinavijos įvykiais. Lūžis tarp Skandinavijos valstybių kiekvieną dieną ryškėja. Norvegija, nežūrint abiejų paskutiniųjų sovietų notų pereinį sekmadienį pasisakė už Vakarų. Tautinė norvegų darbo (vyriausybės) partijos Taryba savo suvažiavimo metu priėmė rezoliuciją, kurioje sakoma, jog Tautinė Taryba yra nuomonės, kad Norvegijos gynybos klausimai turi būti sprendžiami bendradarbiaujant su Vakarų demokratijomis.

Revoliucija JAV strategijoje

Paryžius. JAV karinių pozicijų akcentavimas Tolimuosiuose Rytuose, neigiamas atsakymas į gen. Mc Arthuro reikalavimą sustiprinti Japonijoje esančias amerikiečių įgulas, pagaliau gen. Eisenhowerio paskyrimas visų trijų ginklo rūšių generalinio štabo viršininku JAV karo strategijos reikšia ne ką kitą kaip revoliuciją. Strategijos klausimais Amerikoje jau prieš metus pradėta daug kalbėti. Tačiau nuomonų skirtumai glūdėjo pačiuose vyriausiuose sausumos, oro ir jūrų štabuose. Eisenhowerio tikslas — įvesti Ameriką į planavimų strategijos ir sukurti vieną tvirtą, veiksmingą planą.

Anot Paryžiaus „Monde“ pagal šią naują strategiją JAV kariniai atramos taškai bus eukoncentruoti pačioje Amerikoje. Laikraštis į dar vadina B-36 strategija. Ji remiasi JAV karo aviacija. Kokį dėmesį Amerika skiria karo aviacijos tobulinimui, galima spręsti iš

šio pavyzdžio — vien tik vieno tipo sprausminių motorų patobulinimui yra paskirta 760 ml. dolerių. Tačiau pasėkos taip pat atitinkamos. Sprausminiai naikintojai „F 68“, „G 91“, „F 92“ išvysto 1100–1300 km/val. Skrendančios tvirtovės „B 29“ skridimo radiusas 9000 km. „B 50“ — 10 000 km., „B 47“ — 16 000 km., o „B 54“ su sprausminiais motorais pasiekia 950 km/val. Šią visą pažangą apvaidinkuoja „B 36“ — superbombonešų serijinė gamyba. „B 36“ — moderniausias JAV aviacijos išradimas, šešių motorų, kurių kiekvienas 3500 PS, skridimo radiusas — 23 000 km. Gabendamas 135 tonų bombų jis vidutiniškai į valandą padaro 550 km.

Šie nauji aviacijos laimėjimai lengvai išsprendžia karinių atramos taškų problemą, nes amerikiečiams jų nereikia steigti kituose kontinentuose. Iš savo teritorijos jie pasiekia bet kokią SSSR teritorijos vietą. „Le Monde“ priduria, jog su „B 36“ prasideda nauja JAV planetinė strategija.

atsiepti prieš komunizmą. Ministeris pirmininkas pažymėjo, kad neatsižvelgiant į tai, jog Egiptas stovėjo paskutinio karo metu Vakarų sąjungininkų pusėje, jis nieko nėra gavęs iš Marshallio plano. Dėl santykių su Didž. Britanija ministeris pirmininkas atsislepė gan šaltai ir pareiškė nepasitenkinimą dėl britų dalinių laikymo Egipte (prie Sueso kanalo). Taip pat egiptiečiai esą nepatenkinti dėl britų atmetimo Sudaną prijungti prie Egipto.

PASKUTINĖS NAUJIENOS

OSLO. UP praneša, kad Norvegijos vyriausybė esanti nutarusi atmeti sovietų pasiūlymą sudarymui su jais nepuolimo paktą, o prisidėti prie Atlanto paktą.

ANKARA. JAV laivyno daliniai įplaukė vėžiti į Turkijos vandenis. Paminėtiems laivyno dalinams vadovauja JAV Atlanto vandenyno karinių dalinių vad. admiralas Connally.

VASINGTONAS. Didžiausį JAV taikos mėto manevrą pasidėjo rytiniame Amerikos pajūry. Apie 120 laivyno vienetų, didelis skaičius lėktuvų ir sausumos dalinių dalyvauja šiose manevruose.

Popiežius Mindszenty klausimu

Vatikanas. Pereinį sekmadienį Sv. Petro aikštėje dalyvaujant šimtatūkstantinėms žmonių minios popiežius Pijus XII iš Vatikano rūmų balkono kalbėjo kard. Mindszenty bylos klausimu.

„Kardinolo Mindszenty nuteisimas nėra vienkarštinis atsiuikimas, tačiau tik vienas narys išsioje puolimų grandinėje prieš katalikų Bažnyčios mokslą“, pareiškė popiežius.

Toliau savo kalboje Sv. Tėvas tojai stengėsi savo persekiojimą pareiškė, jog visų laikų persekiojimus padarė tautos ir bendruomenės prieštai. Tačiau Katalikų Bažnyčia žemiškų valdovų grąsinimų nebijo. Popiežius kalbą pertraukdavo priitarianys ir protestuojantys minios balsai. Pabaigę savo kalbos Sv. Tėvas suteikė susirinkusiems apaštališką palaiminimą.

JAV DIPLOMATAS APIE PADETĮ VENGRIJAI

Paryžius. Ryšium su kard. Mindszenty byla Vengrijos vyriausybė pareikalavo JAV išaukšti savo pasiuntinį iš Budapešto Selden Chapin. Tuoj po to Amerikos vyriausybė pakvietė jį į Vašingtoną pasitarimui. Pakelusi JAV įsustojo Paryžių ir vasario 18 d. davė spaudos konferenciją. Pirmausiaai Chapin pareiškė, jog tiems, kurie Vengrijoje negyvena, dabartinis gyvenimas joje bus sunkiai suprantamas. „To gyvenimo aš jiems pavaižuoju negaliu, nes jis priklauso laisvąsiai fantastai. Šiandien visi, kurie neiki, mato, jog Vengrija yra

parduota saulelei Maskvoj išmokytų komunistų, kurie visiškai atsidavę Kremliui.“ — pareiškė jis. Anot jo, tik tas, jog Izraelis su kitomis arabų valstybėmis tik tuomet derės, kai bus baigti pasitarimai su Egiptu. Izraelio užsienio politika, remiasi, anot užs. reik. ministerio, šiais dviem punktais: 1. Izraelis nepripažįsta jokio bloko, 2. jis su kiekvienu kraštu draugaus, jei tik tas kraštas tikrai norės Izraelio draugystės.

Imigracijos klausimu Sertok pareiškė, jog vyriausybė esanti nuomonės, kad Izraelis įsileis kiekvieną žydą, kuris to vertas.

Vasario 18 d. nuėj įrinktas Izraelio parlamento 85 balsais prieš 15 pirmuoju prezidentu išrinkto prof. Chaim Weizmann. Kita diena jis buvo iškilmingai prisikidintas naujos pareigos.

Lake Success. Po nepavykusių pasitarimų Zenevoje dėl Berlyno pinigų reformos klausimo, Berlyno problema atsidursianti vėl Saugumo Taryboje.

Pabaltiečiai Švedijoje vėl erzunami sovietu

(RAŠO MŪSŲ KORESPONDENTAS SKANDINAVIJOJE K. RAUKLAUKIS)

Karts nuo karto vakarinėje švedų spaudoje sutinkama žinūčių, kad pabaltiečiai Švedijoje ruošiasi masiniai išemigruoti į vakarus, — Kanada minima daugiausiai. Prieš tai — Švedijoje jiems nesaugu. Prieš keletą metų mėgino sovietai vylioti pabaltiečius grįžti į „tėvyne“, bet tai nepavyko. Matydami, kad nepripylus pabaltiečius su pyragu, pradėjo mėginti botagu, o tas „botagas“ buvo labai paprastas: komunistų spaudoje per savo rūpą „Ny Dag“ ragino vyriausybę grūsti pabaltiečius iš krašto, tegul jie dingsta kur nori, tik tegul neiečia Švedijoje, — čia jie kaip gyvas pavyzdys papasakoja savo kolegoms švedams apie „rojų“ ir bolševikų „demokratinus“ metodus.

Vietomis atsitiko net taip, kad fabrikuose, kur dirba pabaltiečiai ir kur seniau rinkimuose į profesines sąjungas laimėdavo komunistai, jie prakišo. Aišku, kad toks elementas, jeigu jis negrįžta į „tėvyne“, tegul danginasi, kur nori. Paskutiniu laiku sovietai Švedijoje vėl pradėjo pabaltiečius vylioti, išsiuntinėdami kiekvienam po gražų laiškelį ir prašydami grįžti į gimtąją šalį (kelionę ligi mirties apmoka). Žinoma, nors pabaltiečiai ir nenusiugsta, bet širdyje vistik pribijo. Netrukus po tos vyliojimo akcijos, vakarinėje spaudoje pasirodė žinia, kad pabaltiečiai nupirko anglų karinių ir karininkų mėgamąjį laivą „Badger“ vykti į Kanadon. Nežinia, ar ši žinia til-

po sovietams taip norint, nors laikraščio nieko prieš pabaltiečius nerado. Atrodo, kad žinutė spaudai paduota yra pačių pabaltiečių, o tokias sensacingas žinias mėgsta vakariniai švedų laikraščiai, nors per sensaciją jie ir nežūri sovietų užmači. Stai ką Stockholm vakarinis laikraštis „Aftonbladet“ savo vasario 10 d. numeryje rašo: „Jau kuris laikas Landskronos uoste stovi 2000 tonų motorlaivis „Badger“ (tikrumo jie dar tebėra Kopenhagos uoste K.R.s), pirktas pabaltiečių Anglijoje. Šis laivas pavasarį ir vasarį išgabenus gerą dalį emigracijai į Kanadą numatytų pabaltiečių. Laivas švedų

(Perkelta 4 pusl.)

Estai kovoje už laisvę

(Jų nepriklausomybės šventės proga)

Iš tikrinimas, kad Baltijos tautų likimas yra vienas, kasdien vis labiau šias tris tautas suartina bei sujungia. Jei prieš 30 metų mūsų kova už laisvę buvo vedama beveik be kontakto, tai šiandien visi svarbesni mūsų vadovaujančių veiknių užsieny laisvinimo žygiai veikia išimtinai yra atliekami visų trijų kartų ar vieno kurio, kitiems dviem pritariant.

Suprantama, kad dėl etninio, kalbinio bei istorinių skirtumų visos trys Baltijos tautos negali susilieti. Dėl to jos kiekviena turi savo atskiras tautinės kovos išsilaikymo organizacijas.

Estai, kurie paliko savo tėvynę dėl okupacijos ar yra anksčiau iš jos išvykę, tokią tautinės kovos organizaciją jau senokai turi. Dėl suprantamų sąlygų ji savo veikloje iki šiol vengė didesnio viešumo. Šiuo metu, kai susidaro palankesnės sąlygos, ji pereina į viešesnį veikimą.

Pagrindinis estų kovos už nepriklausomybę organas yra Estų Tautinė Taryba. Šitos Tarybos visuotini susirinkimą sudaro visų nepriklausomos Estijos buvusių demokratinių politinių partijų ir tremty susikūrusių naujų politinių organizacijų atstovai po vienoda skaičių. Iš Estijos veikusios politinių partijų į Estų Tautinę Tarybą įeina: Estų Agrarų Partija, Jungtinė Ūkininkų ir Mažažemių Unija, Tautinė Centro Partija ir Socialistų Partija. Iš tremty susi-

kūrusių politinių organizacijų savo atstovą Estų Tautinė Taryboje turi: Estų Liberalų, Demokratinę Uniją, Respublikonų Uniją ir Estų Tautinė Uniją.

Be to, į Estų Tautinės Tarybos visumos susirinkimą įeina taip pat estų bažnytinio, kultūrinio bei kitų tremtinių organizacijų atstovai.

Estų Tautinės Tarybos vykdomasis organas yra prezidentas, kurį sudaro Estijos vyriausybės nariai, kurie yra pabėgę į užsienį. Pirmininkas yra A. Rei, buvęs Estijos užsienio reikalų ministras.

Estų Tautinės Tarybos būstinė yra Stockholme, o savo atstovus

J. E. vysk. P. P. Bučio 50 metų kunigystės jubiliejus

Roma. Vasario mėn. 13 d. Lietuvių kunigų Sąjungos Romos skyrius šv. Kazimiero Kolegijos patalpose su ruošė J. E. Vyskupo Pranciškaus-Petro BUČIO, MIC 50 metų kunigystės jubiliejus minėjimą. Ekscelecencijos kunigystės jubiliejus minėjimas įvyko vienu mėnesiu anksčiau (jo tikroji data kovo mėn. 23 d.) dėl to, kad Ekscelecencija garbinašius Jubiliejus vasario 16 dieną išleido į Pietų Ameriką marjonų vienovę vizitui. Ten žada užtrukti apie mėnesį laiko ir vėliau dar vizitui Šiaurės Amerikos marjonus.

VASARIO 16 AUGSBURGE

Augsburgas. Vasario 16-ji Augsburg-Hochfeldo lietuvių stovykloje buvo paminėta kukliai, tačiau su dideliu susikaupimu. 9 val. ryt. dalyvaujant latvių ir estų komitetų atstovams, jaunimo organizacijoms ir mokykloms bei dideliai būrinių kolonijoms gyventojų, aidint visų trijų tautybių himnams, buvo pakeltos tautinės vėliavos. Ta proga latvių ir estų bendruomenių atstovai pasakė atitinkamas kalbas ir įteikė adresus. Augsburgio stovyklų administratoriaus sveikinimus perdavė Hochfeldo stovyklos vadovas P. K. Musteikis.

11 val. parapijos bažnyčioje įvyko iškilmingos pamaldos, dalyvaujant Augsburgio stovyklų administratorių P. Voukovič, organizacijoms, mokykloms ir visuo menel. Sv. Mišias laikė ir lietuvių kancias išryškinantį pamokslą pasakė kun. kan. V. Zakarauskas. Pamaldų metu giedojo Hochfeldo stovyklos moterų choras, vadovaujamas muz. Jer. Kačinskio.

Iškilmingas minėjimas įvyko 16 val. kolonijos salėje. Po atidromosios vietos komiteto pirmininko Žičaus kalbos, Dr. Br. Kalvaitis

į turi visuose pasaulio kraštuose. Taip pat ji glaudžiai bendradarbiauja su Nepriklausomos Estijos diplomatiniais atstovais tuose kraštuose, kur jie tebėra pripažinti. (Žiūr. „Te Internarium Bulletin, Nr. 11).

Taigi, kaip matome, estai kovai už Tautos laisvę yra panašiai kaip ir mes susiorganizavę. Jų Taryba kaip ir mūsų VLIKas yra atremta į politines partijas bei organizacijas, kurios geriausiai gali reprezentuoti tautos aspiracijas bei jos nuotaikas.

Dėl tokio mūsų Baltijos kaimynų estų susiorganizavimo mums tenka pasidžiaugti ir jų Nepriklausomybės šventės (vasario 24 d.) proga palinkėti jiems ištvėrmės ir sekmės prieš mūsų bendrą priešą.

J. K.

skaitė paskaitą „Vasario 16 d. pilietybės“. Meninė dalyje dalyvavo solistė Kristalaitė, muz. Jer. Kačinskis ir aktorai H. Kačinskis, V. Zakauskas ir A. Skėma. Minėjimas baigtas Tautos himnu.

Nuleidus vėliavą, „Marija, Marija“ garsais šventė buvo užbaigta.

A. K.

J. E. vysk. V. Padolskis grizo į Vokietiją

Roma. S. m. vasario mėn. 7 d. vakare iš Romos į Vokietiją išvyko J. E. vysk. V. Padolskis. Į stotį Ekscelecencijos išvydė buvo atvykęs J. E. vysk. Butys, Baile Igalotinis Italijai ir būrelis lietuvių kunigų. Ekscelecencija žada atlikti skubius jam pavestus uždavinius Austrijoje ir Vokietijoje, vėl grįžti į Romą.

MAŽEJŲ KATALIKŲ SKAIČIUS LENKŠKOJE VILNIAUS VYSKUPIJOS DALY

Krokuva (LAIC). Inter-Catholic Press Agency praneša, kad metinis Katalikų Bažnyčios Lenkijoje Metrašis už 1948 m. patiekė davinis apie vyskupijas.

Lenkijoje Vilniaus vyskupijos dalis, kurią administruoja arkivyskupas Romualdas Jalbrzykowski ir sufraganas Suszyski (lietuviškąją Vilniaus vyskupijos dalį, arkivyskupą Reinį suėmus, administruoja kun. Katgeris), apima 5600 kvadr. kilometrų plotą. 1946 m. joje buvo 34 parapijos su 250.000 tikinčiųjų, ir 1947 m. 56 parapijos su 235.000 tikinčiųjų. Kiti katalikai, matyt, bu-

Kravčenkos byla Paryžiuje

Čia nevyksta pagal „plana“

„AR PRISIMENATE TĄ KAIMĄ, KUR MES DRAUGE BUVOME?“

Garlova visą laiką stengėsi nežiūrėti į tą žmogų, kuris kadaise buvo jos vyras ir posėdžio pradžioje buvo paprašiusi teisėjo, kad ją gintų nuo Kravčenkos puolimų. Ji nebuvo pratusi prie prancūzų teismo procedūros ir manė, kad atpylus atmintinai išmokyti parodymą, jai leis išeiti iš salės, bet čia visi turėjo teisę jai duoti klausimus.

Tad kiekvieną kartą ji neramiai žvalgėsi į komunistų advokatus, lyg ieškodama pagalbos.

Kada atėjo eilė Kravčenkai kalbėti, šis pažvelgė į ją akis, bet ji tuoj nusigrėžė.

Ponas teisėjas, man yra labai sunku kalbėti apie tokius dalykus, kurie liečia mano širdies gelmes ir net savo knyggoje aš vengiau ką blogą pasakyti apie ją. Šiandien aš neatsakysiu į viską, ką čia Garlova pasakė, bet tik duosiu kai kuriuos paaiškinimus.

Ir toliau savo ilgame parodyme jis išdėstė, kad Gorlovos tėvas visai nebuvo prisijęs jų vedyboms, gi pirmoji kūdikio tai ji pati menorėjo turėti, aiškindamo-

si, kad negalės lankyti instituto ir, savo motinos patariama, padarė abortą.

Jis sutikęs, kada ji pažadėjusi, jog to nedarysianti kitam kūdikiui.

Kaip ji galėjo sakyti, kad nežinojusi, jog aš dirbau prie javų nuėmimo Ukrainoje, kada ji pati su manim gyveno viename kolhoze ir alpo nuo buvimo aplink lavonų. Mes buvome drauge tokiame tai kaime...

— Aš niekad ten nebuvau, — atsikirta Gorlova.

— Bet prisiminkite. Mes gyvenome mažučiuame vietinio kolhozo namely.

— Šitas žmogus meluoja. Aš niekad nebuvau su juo toj vietoj...

— Bet prisiminkite, Matydama aplink toki skurdą ir baisybes, jūs pabėgote ir aš jus atgal išsi-kviečiau, kad už dezertiravimą neišmestų iš instituto.

— Tai yra gryna melagystė.

Gorlovai gryna melagystė ir pažintis su pramonės komisaru. Bet Kravčenką fotografija ir straipsnis įrodė teisėjams, kad buvusi jo žmona, dabartinė Gorlova, buvo nuvykusi pas pramonės komisarą Ordzonikidze su moterų delegacija ir buvo jo priimta.

— Tai netiesa, aš niekad ten nebuvau, — kvailai ginsai ji prieš tvirtus įrodymus.

Komunistų advokatai, matydami, kad jų liudininkė parklupdyta, stengėsi debatus nukreipti, su-trukdyti Kravčenkai kalbėti ir daryti priekaištus, kodėl jis Romanovui neatsakinėjęs.

Teisėjas įgij laiko, kad perduadumei ir šeimyniskumą, kad čia esąs ne skrybų procesas, bet jis leido dar Kravčenkai pastatyti klausimą.

JUSŲ TĖVAS YRA GYVAS:

— Kur yra Sergejus Nikolajevs Gorlovas? — staiga jis tvirtu balsu paklausė.

Užklupta, Gorlova išsigančios ir pradėjo žvalgytis, aplink, ieško dama pasipirties. Advokatai jai tuoj atėjo į pagalbą.

— Aš teatsakinėju tik į teisėjo paklausimus, — atsakė ji.

Bet teisėjas pakartojus klausimą, ji pareiškė:

— Mano tėvas mirė nuo plaučių uždegimo 1938 metais.

— O aš pasakysiu, kur šiandien yra Sergejus Gorlovas ir kodėl sovietai leido ponai Gorlovai at-

— Bet ir ieškojai! Tur būt, jau aušta.

— Ne, tik mėnuo ką tik užtekėjo.

Brolis ištraukė indą iš pagalvių ir padavė. Puoduką turėjau kisenėje.

Indas buvo karštas, kad vos galėjai išlaikyti rankoj. Atsargiai pastačiau į kampą ir įžiebiau degtuką. Palsų gėlė aukštelininkas ligi pusės nusiklojęs ir buvo raudonas, kaip ugnis. Pripyliau puodelį karštos arbatos.

— Sėsk, — pasakiau. — Tik atsargiai.

— Nesulūšiu, nesibaugstink.

— Bet nenudek.

Jis paėmė puodelį ir rankas ir valandą tylėjo. Tur būt, žiūrėjo į mane, nors ir tamsoj, paskum pasakė:

Kur buvai?

— Namie. Sulos neradau, tai nuėjau ir atnešiau.

— Ir užmiršai, ką sakiau.

— Neuzmiršau, bet ne apie tai galvojau. Gerklė motina sakė, kad išgertum nors tris puodelius iš karto, o paskum susiklostytum ir išpraktitumot. Aš išlindau iš duobės ir pagalvojau, kad šalto gerti negali, o ant pilvo juk neužvirinsi...

— Kas ten? — nutraukė mano šneką.

Viršų sušnabėjo ir grumtelės ar akmenukas įriedėjo į vidų.

— Brolis — paaiškinau. — Jis padėjo viską atnešti. Soną skauda?

— Diegia, kai sukosi. Bet tu prakeitai nutūgtgalvis.

— Metal, motina tikrai bus atspėjusi! O koja?

— Koją gerai. Bet tau reikėjo nors pas mano motiną eiti. Tai nors prie miško, ne taip greitai krisi kam į akis.

Jurgis Jankus

PUŠIS

49

— Ar tu nešaudei? — paklausiau brolio.

— Ne.

— Dabar, jeigu kas susitiktų ir norėtų sulaukyti, tai taip ar taip. O gal geriau, kad tu neitum?

— Kodėl? Ar tu manai, kad bijau?

— Ne, kad neįsipainiotum.

— Vis tiek įsipainiotum. Jeigu iš daiktų kas patektų, surastų, kad iš namų nešei.

Sustočiau. Motina dar buvo įdėjusi šiltą vatinių apklotą, ir man pasirodė, kad tai buvo kvaialiausia, ką begalima buvo padaryti. Nereikėjo kad rastų mus, užteko rasti lindyne, ir atsiras tokių, kurie daiktus pažins ir pasakys. Už kelių žingsnių pakilo pėmpė, sumojo sparnai ir sukiuko.

— Nutilk! — sušnypstė brolis, bet ji suko aplinkui ir klykė.

Degsnys atsiliepė kitos, ir visas laukas susiūbavo jų šauksmais. Namuose emė loti šuo. Iš karto vambrijo, o paskum emė pulti, buvo galima girdėti net, kaip grandinė slįsta viela. Emėm eiti protekinti.

— O tos gyvatės kelia rodo! — keikė brolis pėmpės, kurios vis tebesuko apie galvą.

— Tu eik namo, — pasakiau. — Manys, kad jos tave palydėjo.

— Taigi, iš miško, — trumpai atmetė jis, ir ėjom dar greičiau.

Pėmpės pasilik. Dar šmėkstelėjo sparnais, dar klykėlėjo ir nutilo. Nutilo ir šuo. Kas ėjo, jau buvo arba į vidų įėjęs arba praėjęs pro šalį.

Ėjom tylėdami ir klausydami. Priešais emė tamsėti miškas.

— O gera ir pėmpės, — vėl prašneko brolis. Nuo ėjimo jis buvo uždušęs.

Kodėl?

— Jeigu kas eitų iš paskos, jos dabar pasakytų, kad eina.

— Žinoma, nors ir katė, — nusijuokiau, bet širdy buvo lengviau, kad laukai tylūs, nors ir nežinojau, kas darosi namie.

Per mišką ėjom ne keliu, kad ko nesutiktume, bet tiesiai per eglynus, skynimus, nors čia ir nebuvo taip greit. Kol nuėjom ligi didžiojo skynimo, užtekėjo ir mėnulis. Jis išlindo iš anapus medžių, ir skynimas prisipildė neaiškios šviesos ir judančių šešelių. Neįjauk pasidarė. Kai visiškai tamsu, geriau. Bent žinau, kad tu nieko nematai ir tavęs niekas nepamatys. Vėl atsiminiau, kad skirta po tūkstantį už gyvus ar negyvus, ir šurpulus nuėjo per nugarą.

— Paliui to nesakyk, — pasakiau.

— Ko?

Brolis nesuprato.

— Kad už mūsų galvas skirta po tūkstantį. Kai bus geresnis pats pasakysiu.

Jį radom miegantį.

— Ar radai? — tyliai paklausė, kai tik įlindau.

— Radau.

Krepšis netilpo į angą ir reikėjo išardyti.

vykti į Paryžių, — pareiškė iš naujo Kravčenko.

Po šių jo žodžių salėj kyla sąmyšis. Komunistų advokatai visi pradėjo vienu metu kalbėti, perreikdami viens kitą, Morgan ir Wumster prie jų prisidėjo, gi Gorlova nežinojo net kur galvą dėti. Ji stojosi ir sėdosi...

— Ar tu norite, pone Kravčenko, pasakyti, kad jos tėvas gyvas? — paklausė teisėjas.

— Taip, aš kaip tik tai norėjau pasakyti, — atsakė šis.

— Bet knygoj visai nekalbama apie Gorlovą, — įsiterpė komunistų advokatas.

— Leiskite Kravčenkai kalbėti, — ramino teisėjas.

— Pone pirmininke, ponė Gorlova šiuo metu yra Prancūzijoje ne savo valia, ji yra sovietų policijos auka. Jos tėvas buvo suimtas per „valymą“ ir pasistas į kalėjimą dešimčiai metų, be jokios teisės susirašinėti su gimimėmis. Jos tėvas buvo caro armijos karininkas ir per „valymą“ tarnavo savivaldybėje. NKVD suimtas, jis buvo išstremtas į tolimą Rusijos užkampį, — dėstė Kravčenko.

— Aš įsikūsiu, čia kalba eina ne apie Gorlovą, — šaukė komunistų advokatas.

— Aš atsisakau klausyti, melagysčių, — savo keliu rėkė Gorlova. — Mano tėvas mirė nuo plaučių uždegimo ir jis niekad nebuvo karininkas, o paprastas darbininkas...

— Tai aš galėsiu įrodyti, — pastebėjo Kravčenko.

— Aš prašau tribunolą mane ginti, — pradėjo šaukti Gorlova. — Taip, mano liudininkė prašo apsaugos nuo Kravčenkos puolimų, — prisidėjo ir komunistų advokatas. Ir, norėdamas nukreipti debatus, Gorlovą paklausė:

— Ar Gorlova gali pabrėžti, kad antrojo kūdikio atsiradimas buvo skyrybų priežastis?

— Bet ji tai pasakė, — pastebėjo teisėjas, nebent po Kravčenkos paaiškinimo, ji bus pakeitusi savo nuomonę.

— Ne, aš laikausi savo parodymo, — jaudinosi Gorlova.

— Yra dar kitas svarbus klausimas, — įsiterpė iš naujo komunistų advokatas.

— Palaukit truputį, Kravčenko nebaigė kalbėti, — malšino teisėjas.

Ir tuo momentu susidarė toks įspūdis, kada įkūsiama lazda skruzdėlyną ir visos skruzdės, lyg netekusios galvos, pradeda pirmyr ir atgal puldinėti. Panašiai elgėsi ir komunistai, nežinodami, kas daryti, kad nukreiptų debatus nuo šio klausimo, bet teisėjas laikėsi tvirtai:

— Jūs neturite nieko daugiau pridėti ponė Gorlova? Ne? Ponas Kravčenko, jūs turite žodį.

Pone pirmininke, kodėl ponė Gorlova yra Prancūzijoje? Ar ji čia atvyko savo valia? Kaip ji atvyko? Aš reikalauju, kad ponė Gorlova čia būtų trečiadienį ir aš pastatysiu ją akivaizdą prieš penkis liudininkus, kurie ją gerai Dnepropetrovsko kaizino, ir jie pasakys, kur yra jos tėvas ir motina. Aš prašysiu tada ponė Gorlovą nuosirdžiai papasakoti apie viską ir pasakyti, kodėl ji čia yra ir kaip atvyko, o aš iš savo pusės garantuosiu ponai Gorlovai viską, ką ji norės per visą jos gyvenimą. Aš noriu pastatyti ją akystatos ne ją įteisti, bet aš noriu tribunolui įrodyti, kad sovietiškoji policijos sistema vertė šią moterį atvykti į Prancūziją ir daryti tokį pareiškimą, kokį ją diktavo ir kuris nedaro jai garbės.

Visa tai Kravčenko pasakė tvirtu balsu, pridudamas jam visą svorį, ir galima buvo manyti, kad lubos nukris, toks kilo sąmyšis.

Ir štai šis paskutinis paveikslas viską atidengė. Prancūzijai pamatė, kiek išsigandusi Gorlova žvalgėsi. Jai NKVD buvo įsikišusi kalbėti tik tai, ką ji buvo išmokusi, bet

SPORTINIAI ATRAKCIJONAI STOCKHOLME

Skandinavijoje vyksta rimti dalykai, diplomatinis veikimas gana aktyvus, bet tose pilkose, nors dabar jau kiek išsivysėjusiose, Stockholmio dienose (šiemet Stockholmio apylinkėse das neiškrito sniego ne milimetras, o termometras labai retai nuslysta porą laipnių žemiau nulio) pasitaiko ir linksmybių, apie kurias vidurkio švedas daug ilgiau pakalba, negu apie nepavykusią Skandinavijos karinę sąjungą. O sporto Švedijoje ir žiemą, nors ir be sniego, daug ir visokio. Neperseniausios Goeteborge švedas boksininkas Olle Tandbergas ant menčių paguldė Oteką, nors ir labai plonu punktelio. Linksmas, kaip atrodo, bet linksmiausio linksmu-melio rekordą sumušė vengrai per vasario 10 d. čia pasibaigusias stato teniso pasaulio pirmenybes. Pirmenybėms vykstant, švedai, kaip padoriems šeiminkams pridera, leidžia rungtynes referuoti per radiją ten kiekvieno krašto sporto kankiniams, kurie išsižioji ir žadų užtraukę seka kiekvieną kamuoliuką. Tuo patogumu naudojosi ir vengrai, kuriems pirmenybėse gerai sekėsi. Bet šis leisk tu man kiaušę į bažnyčią, ji ims tuoj ir ant altoriaus lipti. Taip įvyko ir su vengrų radio reporteriu komunistu Szepesi. Jis per mikrofoną norėjo pasizymėti kaip geras stachanovietis ir išklioti kapitalistus, o tokiais kapitalistais ši

kartą buvo jo kolegos (nors vargiai ar komunistai turi kolegų) amerikiečiai. Ir štai per eterį nuaidėjo jo „kolegiški“ ir „sportiški“ žodžiai... . tie pasibaigėjimo vertici Amerikos kapitalistų bernai, kuriuos vengrų liaudies demokratijos kovotojai su didžiausia neapykanta žiūrė. Taigi, gražu mūsų Viešpaties darželyje! Bet čia, mieli sporto kankiniai, dar ne viskas — sportiškam garbingumui vainikėlių uždėjo vengrų triguba pasaulio meistrė (kol kas tik stato tenise) Gisela Farkas, kurią anas „garbingasis sporto reporteris“ išgyrė už jos moralinį pranašumą. Ir kas gi atsitiko? Paskutinę pirmenybių dieną (vasario 10 d.) kada panelė „draugė“ Gisela prakaitavo prie stalo ir prieš akis matė laurų vainiką, Eriksdals halės (kur pirmenybės vyko) koridoriuje laukė du švedų kriminalinės policijos atstovai. Manote gal, kad jie laukė pasveikinti Gizelą už jos pasaulio titulą, ne — jie laukė jos čia už vagystę. Policininkai, kaip džen-telmenai, leido Giselai ramiai žaisti, o „čempionė“ apie tai nė nenujautė. O buvo štai kaip: vengrų grupei viešint Goeteborge pakely į Stockholmą, Gisela Farkas ir jos prietelka Elisabeth Mezel susigalvojo nusipirkti po megtinuką. Užsuko į krautuvę, rinkosi ir išsirinko, po vieną nusipirko, o po antrą „nukniakė“, „nukniakė“ gi ne

buvo sunku, nes krautuvėje tebuvo tik viena pardavėja. Policija turėjo Giselą tuojau taryti, nes sekanti rytą ji turėjo vykti Goeteborgan ir ten žaisti. Pirmiausia policija apsilankė pas poniją „draugę“ Mezel, padariusi krata, surastą ir megtinukas Nr. 2. Tiek Gisela Farkas, tiek Mezel abi prisipažino, motyvuodamos, kad tai tik jų kvailumas, megtinukas jos labai mėgstą, o tokių gražių megtinukų jos dar nebuvo savo gyvenime mačiusios. Kokių nors teismo priemonių nebus griebtasi. Formaliai prokuroras turėtų iškelti bylą, bet šiuo atveju nedaroma jokių sunkumų nusikaltėliams tuojau išnirti iš krašto, kitas reikalas būtų, jeigu nusikaltėliai vėl čia atsirastų. Užtat ir Gisela, susirinkus savo medalius, tuoj išskrido atgal į Budapestą į sporto ministeriją, kur ji tarnauja. Vengrų komandos vadovas „apjovijo“, kad greito skridimo priežastimi esąs Giselos nuovargis, o tą nuovargį komandos vadovas pastebėjęs jau per finalines rungtynes.

Taigi, ir taip nutinka besirūp-giant dėl laurų vainiko.

Mašalėlis

ČEKOSLOVAKIJA PASAULIO LE DO RITULO MEISTERIS

Stockholme įvykdytose 1949 m. pasaulio ledo ritulio pirmenybėse pasaulio meistro vardą laimėjo Čekoslovakija, paskutiniame susitikime sukuriant Švediją 3:0 (0:0 2:0, 1:0).

MIRĖ IS TAUPUMO

Anglijos gyventoja Mrs. Mabel de Holdenstone mirė iš taupumo. Norėdama sutaupyti degtukus, ji visuomet palikdavo mažą liepsnelę dujų krosnelėje. Atsitiktinai liepsnėlė užgesus dujos įsiskiauja šeiminkę nuuodijo.

PADĖKA

Nuosirdžiai dėkojame Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Augsburgio skyriui, Vasario 16-los proga apdovanojusiam mus tautiniais ženkliukais, pyragaičiais ir gėlimis, bei Moterų Komiteto Ponioms aplankiusioms mus ir įteikusiomis šias dovanėles.

Taip pat dėkojame už nuolatinių mūsų rėmimą spauda „Ziburiai“ ir „Dienos Žiniomis“

Lietuviai ligoniai
DP Hospital Augsburg

Atominis amžius...

TIKRAS BEZDŽIONIŲ REKORDAS

Neseniai Mr. Osborn iš Longbeach (Kalifornija) laimėjo naują pasaulio rekordą sunkiai apibūdina-mojo sporto šakoj. Ant vėliavos stiebo jis išsėdėjo 52 dienas 13 val. ir 58 min. Tuo būdu jis sumušė 1936 m. rekordą. Dabartinis eks-meisteris tąsyk išsėdėjo 48 dienas.

„PASKUTINĖS NAUJENOS“

— Maskvos radio pranešė, jog Sovietų Sąjungos sveikatos ministerija numušė penicilino kainas 50%.

— Neseniai suimta garsojo Sicilijos plėšikų vado Salvatore Giuliano 39 metų sekretorė Francesca Pisciotta. Anksčiau ji buvo bepročių slaugytoja, tačiau ši profesija jai nepatiks ir ji pasirinkusi įdomesnę.

— Ingolštado mieste ir apylin-kėse įsikūrė nauja „apaštališkųjų“ sekta. Jos nariai už didelius pinig-us suteikia žmonėms žinių apie žuvusius arba dingusius šeimoms narius. Tas žinias „apaštališkiesiems“ suteikia žuvusiųjų dvosios, nakties metu šokančios ant sugriautų savo namų griuvėsių.

— Croydono miesto restorano savininkas Fredrich Isplinging buvo nubaustas 10 svarų sterlingų bau-

NKVD nebuvo numaciusi šio smūgio.

Ar įsivaizduojama, kad sovietų pilietis, išleistas iš Rusijos, pasakyti tikrą tiesą? Kas su juo atsitiktų, kada jis sugrįš? Kas bus padaryta su Gorlovos sūnumi, kuris paliktas Rusijoje? Ar Gorlova žinojo, kad jos tėvas gyvas? Bet ši žinia jai padarė didžiulį siurprizą. Ką ji darys?

Teisėjas paprašė, kad ji laikytųsi teismo dispozicijoje.

— Jis yra niekšas ir išdavikas, — pasakė ji, rodydama į Kravčenko.

— Tai sena poklėstė, — pastebėjo Kravčenko.

Bet gal kitą dieną ji pakeis poklėstę ir „pasieškos laisvės“. Jei ne, tai ji labai galėsis, atvykusi į Paryžių ir pamaciusi Kravčenko.

Vyt. Arūnas.

TAUTOS ŠVENTĖ FELLBACHE

Kruopščiai ruošėsi fellbachiečiai lietuviai vasario 16 minėjimui. Šventės išvakarėse įspūdingai pasireiškė gimnazijos moksleiviai, suvaidinę rašytojos Kotrynos Grigaitytės — Graudūšenės „Birutės sapną“, montąž „Laisvės kovų aidai“ ir vykusiai pašokę tautinius šokius. Patriotiniai scenos vaidze-liai jautriai žiūrovus nuteikė. Re-žisavo gimnazijos mokytoja O. Roznkieinė, muziką tvarkė St. Kalvaitis. Tautiniais šokiais vadovavo F. Gresitė.

Pats tautos šventės minėjimas prasidėjo rytjau dieną 10, 15 val. iškilmingomis pamaldomis. Celebravo kan. P. Jukenvičius, turin-gą pamokslą pasakė svetys iš Tue-bingeno. Vakare, 20 val. — antroji programos dalis. Po trumpos liet-kom-to pirmininko B. Čiurlionio kalbos, minėjimas pradėtas Tautos Himnu ir tyliu už laisvę žuvusiųjų pagerbimu. Originalią ir sveiku optimizmu pagrįstą paskaitą „Lietu-vių tautos išsilikymas“ skaitė Dr. G. Valančius.

— Kraujo rašoma tautos istorija. Kraujui neaplaistajai tautos žemė — dirvonuoja. Vienybėje mūsų pergalė. Būkime todėl vienas kitam tolerantiški... Tautos gyvy-bė pulsuoja keturiomis arterijomis: biologine, politine, ūkine ir kul-tūrine, — kalbėjo prelegentas. Pa-daręs tų 4—ryčių arterijų, statistini-ais duomenimis, istorinę ir faktinę analizę, galėjo prelegentas klausy-tojus užtikrinti: „Taip, mes išsilai-kysime“. Sveikino latvių, estų ir kitų tautybių atstovai. Po to rašyto-ja Kotryna Grigaitytė — Graudū-sienė deklamavo savo eilėraščių. „Tai ne amžiams saulė nusilei-do“, „Partizanas“, „Paukšteliai“ ir t. t. Žinoma rašytoja publika aplodismentais sutiko, jos gyvu dū-džių tapusią kūrybą užburtų klau-sytojų tylios ašaros lydėjo. So-listė S. Nasvytė — Valiukienė giliu dainos įsijautimu ir išlaikyt-bais kultūra baigė meninę pro-gramos dalį. Vėl nuskambėjo Tautos Himnui, minėjimo dalyviai pasipylė iš salės į laikiną tremties gyvenimą.

Vyt. Zarėnas

Didžio liūdesio ištiktus

D. ir P. AUGIUS,

jų mylimam sūneliui Sauliui-kui mirus, nuosirdžiausiai užjaučia

Memmingeno Ateitininkai
Sendraugiai

P. P. AUGIŲ ŠEIMĄ liūdo-noje valandoje, netikėtai mirus jų mylimam sūneliui Sauliui, širdingai užjaučiame.

Paliokų šeima
Dr. B. Marcillonis
ir Valantiejus

Brangiai Zemaičių šeimai, jų mylimam sūnui ir broliui ats. karininkui, veterinarijos gydytojui

a. a.
GEDIMINUI ZEMAIČIUI
mirus, reikiame mūsų nuosirdžiausiai užuojautą.

Kriauciūnų šeima

Paieškojimai

Ieškomi Kaunas Vladas, jo žmona ir jų dukros, Joana, Birutė ir Aldutė Kaunaitės, kilimo iš Kybartų, Vilkaviškio apskr., Stanaičių kaimo. Prašau atsiliepti šiuos asmenis arba žinancius apie jų likimą prašau pranešti šiuo adresu: Adelė Jaskutėlytė, Ontario Hospital, Kingston, Ont. Canada. Aš pasistengysiu atsilyginti už Jūsų išlaidas.

IRO PAIEŠKIJIMŲ ISTAIGA AROLSEN PIRIE KASSELIO IEŠKO ŠIŲ ASMENŲ:

CHAIT GAILINKA, gimusi 1926m. Raudondvaryje, iki 1939 m. gyvenusi Raudondvaryje, Lietuvoje.

COCHEN REVA, gimusi 1935. I. 19. Sauliuose, paskutinės žinios iš Doba Sanderienė(?) Lietuvoje.

DUDZINSKI ALEKSANDRA, gimusi 1898 m. kovo mėn. Aleksandrate, Marijampolės apskr. Paliku-asis Aleksandravą 1943 m.

GIRTS KUKUTYVĖ MARIJA, gimusi 1865 m. Plikau, Klaipėdos apskr., iki 1944 m. gyvenusi Klaipėdoje, po to išvežta į Vokietiją.

GOLDBLATT JOSEL, gimęs 1927m. Tauragėje, 1944 m. rugpjūčio mėn. išvežtas į Dachau.

KOROLIOVAS JURGIS, gimęs 1897.V.25. Sevastopolje, USSR, 1944 m. paliko Kauną ir buvo Geroje, Thuringijoje. Paskutinės žinios iš Nordhausen/Harz.

KURLIAKAS KAZYS, gimęs 1913.II.3. Panevėžyje, 1944 m. spalio mėn. paliko Lietuvą, paskutinės žinios iš Danzigo.

LIEPINAITIS ALGIRDAS, gimęs 1925. IV.18. Kybartuose, 1944 išvežtas į Bodisch, Braunau apskrityje. Jis taip pat dirbo ir Trautenau ir Goerlitzte.

SIUGDŽINYTĖ ONA, 17 m., gimusi Garlevoje, 1943 m. išvežta į Vokietiją.

ZMUTSKY SHEINE, 28—29 metų, gimusi Merkinėje-Alytuje, gyvena Kaune, Viliampolėje.

„Ziburiai“ Šeima antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Antradienio ir ketvirtadienio laidos kalbuoja po 25 pėg. o šeštadienio — 10 pėg. Visų trijų laidų mėnesinė prenumerata DM 3.—, užsienini DM 5.—Platiniojams duodama 10% nuolaidos. Skeibimai, pranešimai, sveikinimai, užuojautos spausdinamos tik apmokėjus. Iki 10 petito eliučių mokama DM 4.—, už kiekvieną paiešką asmeni DM 0.50.

„Ziburiai“ atstovs Anglijoje: Mr. J. Dėdinas, Full Sutton Hostel, Stamford Bridge, Nr. York, England.

Kanadoje: Mr. J. Smažys, Box 18, Old Kildonan, Winnipeg, Man. JAV: Mr. A. F. Skirius, 9294 So. Broadway, Los Angeles 3, Cal. USA.

„Ziburiai“ mėnesinė prenumerata Anglijoje — 3 šilingai, o Kanadoje ir JAV — 6 doleriai metams.

Ziburiai

LIETUVIŲ LAIKRASTIS

KELIAS ATGAL

(RASO MŪSŲ KORESPONDENTAS SKANDINAVIJOJE
K. RAUKLAURIS)

Amerikoje išstudijavęs, išdiskutavęs bei išlaikęs Atlanto pakto metmenis, aplankęs pakelį Beviną, vasario 16 d. Norvegijos užsienio reikalų ministeria Langa grįžo namo.

Dar jam bebūnant Amerikoje, ėjo visokie gandai, kad jam ten netaip sekėsi, kaip jis tikėjosi. Kalbėjo su Achesonu, o pastarajam nesusipėjė, nei kaip reikiant sudiev pasakyti, užsimestęs paltonėlį ant rankos skubėjo pas užsienio komisijos pirmininką Connelly apsilankę, žinoma, paskiau ir pas patį prezidentą Trumaną. Nieko nuostabaus, kad taip laktant ir nieko nesakant, pasileido spaudos gaudonesiai į darbą, o iš komuni-kato negi sužinosi ką nors. Ką gi, tu žmogus, gali išpešti iš komuni-kato žodžių: „Kaip jau norvegų užsienio reikalų ministeris prieš išvykdamas iš Oslo paaiškino, jo Vašingtone apsilankymo tikslas buvo pasiinformuoti apie pasitūlytą šiaurės Atlanto pakta. Per pasikalbėjimus su užsienio reikalų ministru, jo delegacijos nariais ir Amerikos užsienio reikalų ministru buvo tartasi išsamiai ir atvirai apie pakto tikslus ir jo esmę“. Kad ir kažkaip nuobirdžiai abu valstybės vyrai kalbėjo, bet pasikalbėjimas, relatyviai imant, vistiek didelių vasių nedavė, nors pats Lange, nutūpęs pas Beviną norvegų spaudos atstovams pareiškė, kad visi gandai apie norvegų nuomonės pasikeitimą besitariant Vašingtone yra iš piršto išlaukti. Ministeris pabrėžė, kad svarbiausi ir ryškiausi jo pasikalbėjimai tiek su prezidentu Trumanu, tiek su Achesonu vyko prieš pat išvažiavimą, užtat pradžioje įgaus tas lyg ir negatyvus išpuolis buvo sunkių spaudoje atsilaisvėję. Anot ministerio, amerikiečiai karts nuo karto pabrėžė, kad norvegų reikalas pasirinkti tokį kryptį, kuri yra tikamausia jų saugumo problemoms išspręsti. Norvegams buvo taip pat

paaiškinta, kad vakarų aliantai ne nemano taikos metu kokių nors bazių prašyti. Ministeris taip pat pabrėžė, kad nėra jokio reikalo viską forsuoti. Besitariant Vašingtone paaiškėjo, kad norvegai reikalą gali svarstyti tiek laiko, kiek jie numato reikalinga nieko dėl to nepralaimint. Besikalbant norvega buvo daug išsamiau apie viską pasiinformuoti, negu pirma, todėl dabar atsirado geresnių galimybių problemai apsvaistyti. Norvegai amerikiečius painformavo taip pat ir apie Skandinavijos karinės sąjungos pasitarimus ir pasiekus sutarimus. „Mes gana įsakmiai pabrėžėme, kiek naudos būtų tiek pačiai Skandinavijai, tiek išvisi visai demokratijai, jei Skandinavijai kaip nors pavyktų ir kariniai susijungti. Šis mūsų argumentas buvo labai palankiai sutiktas Vašingtone, bet tas nepakeitė Amerikos nusistatymo Skandinavijos karinės sąjungos atžvilgiu. Ameriką mano, kad, kol trūksta pakankamai medžiagos, reikalingos Eu-

ropos demokratinei apsaugai sustiprinti, pirmenybė tenka toms tautoms, kurios pasiryžę savo gynybai planus sudaryti taip, kad toji medžiaga galėtų būti efektyviau panaudota.

Po pasikalbėjimo su laikraštini-kais Lange išskubėjo pas Beviną, o ką jie abu tarėsi, šias elktutes rašant dar tebėra paslapstis. Reikia manyti, kad ir Bevinas negalėjo daugiau pasakyti ar pažadėti, kaip Vašingtonas.

Taigi, vasario 16 d. prieš piet Lange buvo jau Osloje. Atsivėjęs valadėlė namie, jis tuoj leidosi į ministerių kabinetą pošeid, o paskiau jis specialiai užsienio ir krašto apsaugos komisijai painformavo apie savo keliones, o kas keliauja, tas turi daug ką papasakoti, bet ką jis pasakojo anims vyrams, taip pat dar griežta paslaptis. Vakare Lange ir norvegų ministeris pirmininkas Gehardsenas tarėsi ir su danų ministru pirmininku Hoftoftu, kuris jau iš pat ryto atsiėjo Osloje.

Paskutinėmis dienomis Langės pozicija žymiai sustiprėjo. Kas politines partijas liečia, tai čia daugiausia dėmesio kelia pati darbo partija. Tuo tarpu kai miesčionių partijose nesimato plyšelių, socialdemokratų gi, net ir už opozicijos stovį, abejojai, ar Lange susilaikytų pritarimo savo politikai plačiose masėse. Savo tokį galvėjimą jis remia paskutinėmis dienomis kai kuriose krašto vietose įvykius kitingio balsavimais. Bet jeigu kongresas priimtų prie principinio tarimo ir jeigu vyriausybės vadovų būtų vyrai reikalą gana aštriai pastatyti, vargiai būtų galima abejojti, kad vyriausybė nesusilaikytų daugumos.

Politinis Stalina testamentas

Iš gerai informuotų Maskvos šaltinių pranešama, jog Stalinas šiuo metu būvy paruošęs savo politinį testamentą, kurį paskelbės ateinančiais metais savo 70 metų amžiaus sukakties proga. Jau anksčiau raudonasis Rusijos valdovas pradėjo atidavinėti savo postus artimiausiems bendradarbiams. Tikrasis vyriausybės šefas šiuo metu yra Molotovas, Bulgari-nas Stalino vietoje yra vyriausias Sovietų Sąjungos karinių pajėgų vadas, gi komunistų partijos faktinio generalinio sekretorium buvo pasidarius staigiai ir netikėtai miręs Politbiuro narys ir Kominformo įkūrėjas Zdanovas. Stalinas į šią aukštą vietą greičiausiai paskirs buv. gudų tarybos pirmininką Ponomarevą, kuris karo metu sėkmingai organizavo partizanų ir kuriuos Stalinas patikėjo visą eilę svarbių misijų. Šiuo metu Ponomarevas sėdi Varšuvoje ir likviduoja Lenkijos socialistus. Ypatingai jo priešiui yra vakariečiai-kai nusiteikę sovietų diplomatai Malsky ir Litvinovas.

Neseniai sužinota, jog sovietų prekybos ministeris Mikojanas, Politbiuro finansų specialistas Kovyginas ir Malenkovas pareikalavo „tautinio susipratimo“ su Va-karais. Iš to Trumanas ir padarė išvadą, jog Kremliui esą žmonij, trokštančių susitarimo su Vakarais ir Ameriką. Tačiau JAV užs. reik. ministerijos Rusijos reikalų žinovai tvirtina, jog tarp Kremliu viešpatijų vyrauja nuomonų skirtumai tik dėl taktikos, gi iš esmės jie visi laikosi vienos lin-

jos: karu ar be karo sužlugdyti kapitalizmą ir plėsti komunizmą. Sovietų vadai dėlto sutinka net ir su ilgomis paliaubomis, tačiau ne su pastovia taika. Stalinas galvoja, jog pigma reikia kapitalizmo mašiną sugriauti ir tik vėliau sukelti pasaulinę revoliuciją. Jis buvo pavadęs MVD viršininko Berio-jos kontrolėje Molotovu, Bulgari-nui ir Zdanovui išplėsti komunizmą ir sovietinį socializmą po visą pasaulį. Leninas pasaulinę revoliuciją galvojo laimėsią užsienyje veikiantį komunistų organizacijų dėka. Stalinas pas-keibė naują revoliucinę doktriną, kurioje žymiausia vaidmenį vaidina raudonoji armija, o užsieninės komunistinės organizacijos tik pa-deda siekti bendro tikslo. Manoma, jog Stalino politinėma testa-mente svarbią dalį kaip tik ir užims raudonosios armijos būsimosios strategijos išdėstymas. Pats Stalinas jau sensta. Ypatingai ji kankina širdies liga. Mirties pa-vojos jam negresia, tačiau kiek-vienas didesnis susijaudinimas gali išaukti mirtį. Jau po Pots-damo konferencijos jis pasidavė gydymo spaudimui ir ilgai atostogavo. Šiuo metu jis vis daugiau pareigų atiduoda savo patikė-tinim ir sau pasilikta tik vieną, kurią jis laiko svarbiausia ir pa-grindine — vesti kovą prieš pa-saulio kapitalizmą, kuris jo nuo-mone gyvena paskutines dienas.

Trumpai iš visuo

Stockholmas. Svedų radijas va-sario 15 d. pranešė, kad rytų Lie-tuvoje prie Vilniaus ir Lydos so-vietai skubiai ruošia raketinėms bomboms įtaisymus.

Vašingtonas. JAV krašto apsaugos ministerio pavad. gen. W. H. Draper įspasitaukė iš savo užima-mos vietos. Jis norėjęs jau seniau atsistatydinti, bet min. James V. Forrestal buvo jo prašęs dar kurį laiką savo pareigose pasilikti.

Buenos Aires. Praeito penktadie-nio naktį Buenos Aires širdies smūgio išstiktas, eiluokės 71 metų mirė Ispanijos respublikos kūrėjas ir pirmasis prezidentas Niceto Alcala Zamora Torres.

Londonas. Bevinas turėjo 50 mi-nučių pasikalbėjimą su Jugoslavijos užs. reik. ministerio pavad. Behler.

Tremtiniu ikurdinimas Maine steite (JAV)

Išrinkus naująjį Maine valsty-bės (steito) gubernatorių Frederick Payne ir jam pradėjus eiti savo pareigas, tremtinių ikurdinimo rei-kalu Maine valstybėje pas jį lan-kėsi kun. Dr. J. Končius, BALF pirmininkas, kun. Edward O'Leary Portlando dioclezijos atstovas, ir Mr. Hugh A. Doyle, katalikų cen-tro tremtinių ikurdinimo direk-torius iš New Yorko. Gubernato-rius pareiškė delegacijai esąs susirūpinęs tremtinių reikalais ir pažadėjo dėti pastangų, kad kuo didesnis tremtinių skaičius atvyktų į Maine valstybę. Pasiūlymų suor-ganizuoti valstybinį tremtinių ko-mitetą, kuris rūpintųsi tremtinių ikurdinimu Maine, gubernatorius mielai pritarė ir pareiškė, kad toks

komitetas netrukus bus suorganizuotas.

Tremtinių reikalais delegacija tarėsi ir su kitais aukštais valsty-bės pareigūnais: krašto pagerini-mo komisijos pirm. Mr. Everett F. Gration ir darbo departamento direktorium L. C. Porter. Abu pareigūnai pasidavė tojų išstūti, ko-kių darbo galimybių galėtų, būti tremtiniais Maine steite ypatingai, kiek atsirastų ūkininkų, kurie norėtų priimti tremtinių šeimas ūki darbams. Mr. Gration paži-mėjo, kad būtų nepaprastai nau-dinga tiek valstybei, tiek patiems lietuviais, jei jie Maine kurtų savo lietuviškus kaimus ir miesteli-us. Esą lengvomis sąlygomis ga-lima įsigyti milžiniškus žemės plot-us ir taip pat statybos medžiagos čia esą pakankamai. Jei tai būtų sunku pradžioje padaryti, jis siūlė pirkti ūkius, kurie Maine valsty-bėje parduodami gana pigiai. Jis pasižadėjo sudaryti ir tokių ūkių sąrašą.

Delegacija aplankė ir advokatą Pierce, kuris prieš du metus ruošė įstatymą, kad Maine steite globotų baltus ir padėtų jiems įsikurti savo krašte. Įstatymas buvo legislatūros priimtas vasario 27 d., 1947 m.

Kun. Dr. J. Končius ir Mr. H. Boyle, vykdami į valstybės sostinę Augustą, aplankė ir abu Lietuvos Pranciškonų vienuolynus Maine valstybėje, Konebunkport ir Green. Lietuvos Pranciškonai deda didelį pastangų, kad Maine steite įsikurtų kaip galima didesnis lie-tuvių tremtinių skaičius. Jie jau parpūno 125 lietuviams buto ir darbo garantijas ir jų šelpimui per 1948 m. yra išlaidė virš 3.000 dol.

Didesnių galimybių įsikurti Mai-ne steite yra tik ūkiuose, bet ir čia susiduriama su dideliu būtu trūkumu. Gauti darbo dirbtuvėse yra sunku, nes sumazėjus produk-cijai, paskutiniu metu visoje Nau-joje Anglijoje atleista nemaža darbininkų. Bet nežiūrint šių sun-

kenybių, padedant valstybei ir įvairioms susielpimo organizaci-joms, Maine yra dar nemaža gali-mybių įsikurti lietuviams ir kitų Pabaltijos valstybių tremtiniais. (L.Z.)

Münchenas. Pirmadienį amerikie-čių teisme Munchene prasidėjo an-tras špionažo byla prieš tris vo-kiečius ir du lenkus, šnipinėjusius Čekoslovakijos nauda.

Rhodos. Karo paliaubų pasitari-mai tarp Izraelio ir Egipto pasibaigė ir buvo prieita susitarimo.

Koki kelia pasirinks Danija?

Ar Danija netaps prieštūliu so-vietams? „Ginklavimas yra be-prasmis“, — sako danai. Danija tarp dviejų auklių. Norvegijos ap-sisprendimas ir jos pasukimas Ry-tų ar Vakarų linkme turės didelės svarbos taip pat ir Danijai. Danijos apsiginklavimas ir karinis pasi-ruošimas yra labai silpnas. Trys pėstininkų brigados, apie šešias-dešimt pakrantių apsaugos bei tro-pedinių laivų, apie dešimt greit-laivių, keletas minų gaudytojų, trys povandeniniai laivai ir tai yra viskas. Modernių kovos lėktuvų visai neturi. Išsisklidžiusios šal-ės salėse be abejo apsunktinių kras-tų gynyba bei greitai dalinių per-metimą iš vienos vietos į kitą. Prieš staigų puolimą iš oro, jūros ir sausumos didesnis Danijos pasi-priešinimas nebūtų įmanomas. So-vietai jau seniai geidžia laisvo išėjimo į Atlantą, o šiuo metu yra jiems kelias uždaras. Sovietai jau seniai varina selę, bežiūrėdami į Danijos salas, kurios jiems pulkiai pastartautų aerodromų įrengimui, iš kurių jie galėtų atremti karo atveju vakariečių puolimus iš oro. Jei visos tos salos patektų į va-

kariečių rankas, sovietams sukel-tų nemažą susirūpinimą.

Kas gi Danijai šiuo metu lieka? Kuo gali jai pagelbėti ir kokių garantijų suteiktų Vakarai?

Ginklavimosi didinimas daug kainuotų, o priešingu atveju būtų galima tas sumas panaudoti so-cialiniams reikalams. Iki šiol Dani-ja teskirdavo tik 1,5% biudžeto gynybos reikalams, Danijos „Radi-kale Venster“ (kairieji) laiko bet koki ginklavimosi didinimą be-prasmu ir pinigų paleidimą ke-turiems vėjams. Danijos padėdis šiuo metu yra nepavydėtina, nes ji vis nori ir toliau išlaikyti vidurį tarp Rytų ir Vakarų kaimynų, o šie reikalauja ją aiškiau pasisa-kyti — pasukti viena ar kita link-me. Ekonomiškai Danija priklauso nuo vakariečių, nes visas jos eksportas rinką randa Anglijoje, o iš ten Danija taip pat importuoja sau reikiamų prekių. Būsimame kare Danijos priklausymas vie-niems ar kitiems turės nemažą įta-ko, tad ir vakariečiai ir rytiečiai stengsis ją palenkiti į savo pusę. Slap Danija visą laiką žvelgia į vakariečius, savo likimą sieja su Vakarų valstybėmis.

Pabaltiečiai Švedijoje...

(Atkelta iš 1 pusl.)

valdžios organų pripažintas linka-mu plaukti per Atlantą.

„Badger“ karo metu buvo anglų admiraliteto naudojamas kaip mie-gamasis laivas karininkams ir ka-ritūnams. Seniau jis vadinosi West-ward. Jame telpa 500 keleivių. Lai-ve yra dvi virtuvės, 17 maudyklų ir valgykla 200 žmonių. Už kelionę suaugusieji užmoka 750 kronų, vaikai-pusę kainos. Vietą galima už-sisakyti ir perkant laivo akciją. Laivo kapitonu yra latvis, turis daug metų patirties okeaninėje na-vigacijoje. Manoma, kad „Badger“ per ateinančius mėnesius padarys ne vieną kelionę. Kanadiečiai iš savo pusės palengvina pabaltie-čiams šis emigracija.

Pirmoje vietoje politinė įtampa verčia pabaltiečius „ilgtis toliau į vakarus“. Pabaltijo pabėgėliai, patys kartais patyrę rusų okupaci-ją, yra daug jautresni politinės at-mosferos pasikeitimams, negu jų šeimininkai švedai, kurie tuos di-

delius įvykius tik iš tolo tėra ma-tę.

Prie to prisideda dar paskutinio laiku gana suaktyvėjusi rusų pro-paganda pabėgėlių tarpe. Tarp kit-ko, neseniai pabaltiečiai savo laiškų dėžutėse rado rotatorium spaus-dintą lapelį, kuriame rusų pasin-tinys kreipiasi asmeniškai grįžti atgal į savo tėvynes. Laišką gavu-sie prašomi telefonu arba laišku patvirtinti „kvietimo“ gavimą. Kiek žinoma, dar nė vienas gavėjas „kvietimo“ neprimė. Bet kas la-biausiai pabaltiečius šiuo atveju nerimatauti verčia, iš kur rusų pasin-tinys gavo jų privačius adresus.

Stockholmas. Garsioji filmų žvaigždė švedė Ingrid Bergman savo naujoje filmoje „Po orkano“ vaidins pabaltietę pabėgėlę, inter-nuota viename displaced persons lageryje netoli Neapolio. Filmą stato viena itališka bendrovė, Ro-berto Rossellini režisuojant. Filma bus pradėta ekti Stromboli apie balandžio mėn. pradžią.

